

Nr 40

Utlåtande i anledning av motioner om höjning av de allmänna barnbidragen, m.m.

Andra lagutskottet har behandlat sex till lagutskott hänvisade motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 280 av herr *Werner* samt II: 345 av herr *Hermansson m. fl.* om höjning av det allmänna barnbidraget, m.m.;

2) de likalydande motionerna I: 679 av herrar *Dahlén* och *Bengtson* samt II: 870 av herrar *Hedlund* och *Wedén* angående familjepolitiken;

3) de likalydande motionerna I: 685 av fru *Nilsson* och herr *Gustafsson, Nils-Eric*, samt II: 879 av herrar *Nilsson* i *Tvärålund* och *Gomér* angående samhällets stöd till barnfamiljerna.

Motionerna under 2) berör dels frågan om höjning av de allmänna barnbidragen, dels frågan om en samlad familjepolitisk reform. Efter omremittering (2 LU 1968: 34) behandlas motionerna i sistnämnda del av statsutskottet i utlåtande nr 101 i anledning av propositionen nr 42 om ökat ekonomiskt stöd åt barnfamiljer jämte motioner.

Motionsyrkandena m. m.

I *motionerna I: 280 och II: 345* hemställas att riksdagen måtte dels »besluta höja det allmänna barnbidraget från och med den 1 juli 1968 till kronor 1 000 per år», dels »besluta om indexreglering av det allmänna barnbidraget att träda i kraft från och med den 1 juli 1968».

I *motionerna I: 679 och II: 870* hemställas, såvitt här är i fråga, »att riksdagen måtte besluta om en höjning av de allmänna barnbidragen med 100 kronor till 1 000 kronor per barn och år från den 1 juli 1968».

I *motionerna I: 685 och II: 879* hemställas »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla att familjepolitiska kommittén i tilläggsdirektiv ges i uppdrag att överväga en annan avvägning av samhällets stöd till barnfamiljerna i enlighet med vad i motionen anförts».

I sistnämnda motionspar anföres i huvudsak följande. Ett flertal av förmanerna inom familjepolitikens ram upphör i och med att barnen uppnår 16-årsåldern. Motionärerna nämner särskilt barnpension, bidragsförskott, sjukpenningförmåner och familjebostadsbidrag. Vidare hänvisas till reglerna om inkomstbeskattningen. En konsekvens av reglerna är, anför motionärerna, att den ekonomiska situationen för familjen många gånger avsevärt försämras i och med att barnen uppnår nämnda ålder eftersom kostnaderna

ofta kvarstår i stort sett oförändrade men ungdomarna inte bidrar med egna inkomster till försörjningen till följd av att allt fler av dem går i skolan även efter denna ålder. Motionärerna menar, att en successiv avtrappning av nämnda förmåner synes eftersträvansvärd.

Beträffande de skäl motionärerna i övrigt anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet, i den mån redogörelse därför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 345, II: 870 och II: 879.

Gällande bestämmelser m. m.

Samhällets stöd till barnfamiljerna lämnas dels i form av kontantstöd, dels genom vård och service m.m. Det centrala i det ekonomiska stödet är de allmänna barnbidragen. Andra former av kontantstöd är studiestöd, familjebostadsbidrag, ersättning från den allmänna försäkringen, bidragsförskott och bosättningslån. I fråga om icke ekonomiskt stöd till barnfamiljerna må erinras om den vård och service som lämnas dessa familjer genom förebyggande mödra- och barnavård, barntillsyn, ferieverksamhet för barn och husmödrar, social hemhjälp samt familjerådgivning.

I detta utlåtande lämnas en närmare redogörelse för endast den stödform som de allmänna barnbidragen utgör. Vidare lämnas vissa uppgifter av betydelse för behandlingen av motionerna I: 685 och II: 879. I övrigt hänvisas i första rummet till betänkandet Barnbidrag och familjetillägg (SOU 1967: 52).

Allmänna barnbidrag

Enligt lagen den 26 juli 1947 om allmänna barnbidrag utgår barnbidrag för barn, som är svenska medborgare och bosatta i riket. Allmänt barnbidrag utgår med 900 kronor för år. Sådant bidrag utgår också för i riket bosatt barn, som inte är svensk medborgare, förutsatt att barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket eller ock barnet eller endera av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i riket. Bidraget utgår från och med kvartalet efter det då barnet fötts eller rätt till bidrag eljest uppkommit till och med det kvartal, varunder barnet fyller sexton år. Befinner sig barnet på anstalt, där kostnaderna för vården helt bestrids av statsmedel, eller betalar staten i övrigt hela kostnaden för barnets kost och bostad, utgår inte barnbidrag.

År 1948 infördes allmänna barnbidrag av statsmedel med 260 kr. per år för varje barn under 16 år. Samhällets ekonomiska stöd till barnfamiljerna hade tidigare till största delen haft formen av vissa skattelättnader för barnfamiljer. Skattelättnaderna åstadkoms genom barnavdrag vid såväl den statliga som den kommunala beskattningen. Barnavdragen ansågs utgöra ett ofullständigt instrument för att åstadkomma en fördelning av barnkostnaderna. Barnfamiljer i lägre inkomstkikt — där stödbehovet var störst —

kunde inte alls eller endast delvis utnyttja barnavdragen. Det var endast barnfamiljer i högre inkomstlägen som genom barnavdragen fick avlastning av barnkostnaderna. Befolkningsutredningen föreslog därför år 1946 att barnavdragen vid den statliga beskattningen skulle avskaffas och ersättas av ett allmänt skattefritt barnbidrag lika för alla barn. Så skedde år 1948 sedan 1947 års riksdag antagit en proposition som byggde på utredningens förslag. Tills vidare behölls dock skattedifferentieringen genom barnavdrag vid den kommunala beskattningen vid sidan av barnbidragen. 1952 avskaffades även dessa avdrag samtidigt som barnbidragen i stället höjdes från ursprungliga 260 kr. till 290 kr. per barn och år. Barnbidragen har därefter i slutet av femtiotalet och under sextiotalet höjts ett flertal gånger. De utgör sedan den 1 juli 1965 900 kr. per barn och år och är skattefria.

I prop. 1968: 42, för vilken närmare redogöres i det följande, upplyses, att antalet barn under 16 år vid slutet av år 1968 kan beräknas till omkring 1 794 000. Med ledning härav beräknas anslagsbehovet för allmänna barnbidrag under budgetåret 1968/69 till 1 615 milj. kr.

Familjepolitiska kommittén

Den 26 februari 1965 beslöt Kungl. Maj:t att verkställa utredning av frågan om samhällets ekonomiska stöd åt barnfamiljerna. Utredningen, som är parlamentariskt sammansatt, har antagit benämningen *familjepolitiska kommittén*. I direktiven för utredningen anförs att familjepolitiken bör differentieras så att samhällets stöd sätter in när och där behovet är störst, varvid riktmärket bör vara att åstadkomma större jämlikhet i materiella villkor inte bara mellan barnfamiljer och familjer utan barn utan även mellan barnfamiljer inbördes som har barn i olika antal och åldrar. I direktiven heter det vidare:

Allmänna barnbidrag bör även i fortsättningen bilda stommen i konsumtionsstödet åt barnfamiljerna. Barnbidragen bör liksom hittills kompletteras med särskilda stödformer. De nuvarande familjebostadsbidragen bör därvid omprövas förutsättningslöst. Det är önskvärt att en såvitt möjligt enhetlig syn anlägges på det konsumtionsstöd, som bör utgå under barnens uppväxttid fram till dess att de inte längre bör anses tillhöra familjeekonomien. Vidare bör frågan om införandet av ett vårdbidrag prövas bl. a. mot bakgrunden av att de arbetsföra åldersgruppernas andel av totalbefolkningen minskar. De sakkunniga bör vara oförhindrade att även undersöka och lägga fram förslag om andra nya inslag i familjestödet. Under utredningen bör särskild uppmärksamhet ägnas åt olika kategorier ensamma barnförsörjare.

Huvuduppgiften för de sakkunniga bör vara att undersöka effektiviteten av olika stödformer och pröva deras inbördes sammansättning och avvägning inom ramen för vissa alternativ för samhällets totala stöd till barnfamiljerna. De familjepolitiska åtgärder som nu är inriktade på att direkt stödja barnfamiljernas ekonomi — barnbidragen, familjebostadsbidragen, moderskapsförsäkringen och bidragsförskotten — kan under nästa budget-

år beräknas kosta drygt 2 miljarder kr. Genom att variera stödformernas sammansättning och nivå bör ett antal utbyggnadsalternativ utarbetas. De sakkunniga bör utforma sina förslag utifrån en realistisk bedömning av nationalproduktens ökning och den privata konsumtionens ökningstakt. Verkningarna av en förskjutning till barnfamiljernas favör bör således redovisas till sina konsekvenser för övriga medborgargrupper inom ramen för det totala utrymmet.

I sitt arbete har de sakkunniga att beakta det direkta samband, som råder mellan stödet till barnfamiljerna och skattesystemets utformning. I enlighet härmed bör de sakkunniga vid sitt arbete samråda med familjeskatteberedningen.

Familjepolitiska kommittén har i oktober 1967 avlämnat betänkandet Barnbidrag och familjetillägg (SOU 1967: 52).

Prop. 1968: 42 om ökat ekonomiskt stöd åt barnfamiljer

Efter remissbehandling av nyssnämnda betänkande har Kungl. Maj:t i prop. 1968: 42 framlagt förslag om ökat ekonomiskt stöd åt barnfamiljer. Propositionen jämte motioner i ämnet behandlas av statsutskottet i utlåtande 1968: 101.

Den reform, som föreslås i propositionen, syftar till att bereda barnfamiljer med lägre inkomster och familjer med flera barn ett förstärkt ekonomiskt stöd, vilket utformas så att det också medverkar till att höja familjernas bostadsstandard.

Det ökade familjestödet ges formen av ett helt nytt bostadstillägg för barnfamiljer. Vidare föreslås att kommunerna erhåller statsbidrag till kompletterande bostadstillägg för barnfamiljer med särskilt höga hyror. En höjning av bidragsförskotten ingår också i det ökade familjestödet. De allmänna barnbidragen behålls oförändrade. De nuvarande familjebostadsbidragen avskaffas.

Det nya statliga bostadstillägget utformas på ett sådant sätt, att det utgår till alla barnfamiljer som med hänsyn till inkomster och barnantal behöver ett ökat ekonomiskt stöd. Alla barnfamiljer med lägre inkomster får utöver barnbidraget ett grundbelopp som alltid ökar när familjen får ett barn till. Stimulansen att skaffa större lägenhet åstadkommes genom att bostadstillägget därutöver ökar med bostadens storlek upp till ett visst rumsantal.

Årskostnaden beräknas till ca 425 milj. kr. för de statliga bostadstilläggen och till ca 10 milj. kr. för statsbidragen till kommunala bostadstillägg. Jämfört med gällande regler för familjebostadsbidrag blir kostnadsökningen för staten — inberäknat en i prop. 1968: 43 föreslagen höjning av bidragsförskotten från 25 % till 30 % av basbeloppet, som beräknas kosta 16 milj. kr. per år — ca 300 milj. kr. för helt år.

Av vad *föredraganden, statsrådet Odhnoff*, anför i propositionen rörande inriktningen av ett ökat stöd åt barnfamiljer må här återgivas det väsentliga av den framställning, som direkt berör de allmänna barnbidragen.

Föredraganden anför (s. 58).

Konsumtionsutgifterna för en barnfamilj blir svårare att bära ju flera barn och ju lägre inkomster familjen har, eftersom inskränkningarna då måste gå ut över en alltmer elementär konsumtion. Kommittén har visat att låga inkomster och flera barn är de väsentligaste omständigheter som grundar ett starkare stödbehov, särskilt när dessa omständigheter uppträder i förening. Remissinstanserna har genomgående anslutit sig till den av kommittén på dessa grunder förordade inriktningen av ett ökat familjestöd. Jag vill för egen del ge ett bestämt uttryck för samma uppfattning.

Familjepolitiska kommittén har funnit det orealistiskt att inom överskådlig tid nå det uppställda syftet genom att höja de allmänna barnbidragen i deras nuvarande form. Kommittén framhåller att varje höjning av de nuvarande barnbidragen med 100 kr. om året betyder att statsutgifterna ökar med ca 180 milj. kr. För de familjer som har det största behovet av stöd skulle en måttlig höjning av de nuvarande barnbidragen ge en relativt blygsam förbättring. Å andra sidan skulle en sådan höjning utgå även till familjer med höga inkomster, vilkas behov av stöd är mindre framträdande. Som en illustration har kommittén gjort antagandet att kostnaderna för ett barns konsumtion normalt ligger mellan 200 och 300 kr. i månaden. För att genom barnbidragen ge ett stöd av denna storlek åt de familjer som bäst behöver det skulle man behöva höja barnbidragen lika mycket för samtliga barnfamiljer, och detta skulle medföra en ökning av statens utgifter från 1,6 till omkring 5 miljarder kr. om året. En sådan prioritering av barnfamiljerna på bekostnad av andra grupper, bl. a. pensionärerna, är det enligt kommitténs mening varken önskvärt eller möjligt att genomföra. En höjning av de nuvarande barnbidragen är alltså inte en framkomlig väg, när man vill ge ett kraftigt ökat stöd till barnfamiljer som har det största stödbehovet.

Kommittén har kommit fram till att differentieringen av konsumtionsstödet till barnfamiljerna bör ske inom ramen för ett enda system, som innehåller barnbidrag och familjetillägg, båda med inkomstgraderade belopp. De av kommittén föreslagna bidragen skulle vara generella men själva bidragsbeloppen graderade i förhållande till inkomsten med ledning av den statliga skatteskalan för gifta. Familjebostadsbidragen föreslås avvecklade.

Ett genomförande av kommitténs förslag skulle innebära en radikal ändring av det nuvarande barnbidragssystemet. Vid remissbehandlingen har riktats stark kritik mot kommittéförslaget i delta avseende. En stor majoritet av remissinstanserna kräver att det nuvarande barnbidragssystemet behålls oförändrat till sin konstruktion.

Vid remissbehandlingen har också framförts kraftiga erinringar mot kommitténs förslag om att avveckla familjebostadsbidragen i samband med att konsumtionsstödet till mångbarnsfamiljer med lägre inkomster i stället över lag skulle läggas på en högre nivå. Flertalet av remissinstanserna anser att ett särskilt stöd till barnfamiljernas bostadskonsumtion bör finnas kvar. De flesta av de remissinstanser som uttalar sig för ett bostadsinriktat stöd är dock ense med kommittén om att nuvarande familjebostadsbidrag är förenade med så betydande olägenheter att de inte bör behållas i sin nuvarande utformning.

Jag är inte beredd att förorda någon ändring av grunderna för det nuvarande barnbidragssystemet. I likhet med kommittén anser jag emellertid att de resurser som samhället nu kan disponera för ett ökat familjestöd

bör sättas in på de grupper av barnfamiljer där stödbehovet är störst. En höjning av de nuvarande barnbidragen skulle begränsa möjligheterna att ge en kraftig förbättring åt dessa grupper. Jag förordar därför, att de nuvarande allmänna barnbidragen behålls oförändrade. Genom selektiva åtgärder kan man sätta in en långt större förstärkning av det ekonomiska familjestödet till de barnfamiljer som har de största ekonomiska svårigheterna på grund av barnens försörjning. Detta bör enligt min mening ske genom att barnbidragen för dessa familjer kompletteras med stöd i annan form.

Åldersgränser vid familjepolitiska förmåner m. m.

Såsom framhålles i motionerna I: 685 och II: 879 upphör ett flertal av förmånerna inom familjepolitikens ram i och med att barnen uppnår 16-årsåldern. Åldern utgör övre gräns bl. a. för allmänt barnbidrag, för att barn skall kunna medföra rätt till familjebostadsbidrag, för att barn skall medföra rätt till barntillägg till sjukpenning, för barnpension från folkpensioneringen samt för att barn skall kunna medföra rätt till bidragsförskott. En utförlig redovisning för åldersregler inom skatte- och socialpolitiken samt exempel på sammanlagd effekt av vissa 16-årsregler m. m. finns i studiehjälpsutredningens betänkande Bättre studiehjälp (SOU 1963: 48). Beträffande 16-årsgränsens betydelse för de nya statliga och kommunala bostadstilläggen, som föreslås i ovan nämnda prop. 1968: 42, får utskottet hänvisa till propositionen (s. 67 och 79).

Familjepolitiska kommitténs fortsatta arbete

Beträffande familjepolitiska kommitténs fortsatta arbete lämnas i ovan nämnda betänkande (SOU 1967: 82 s. 147) vissa uppgifter, som berör den i förevarande ärende aktualiserade frågan om indexreglering av barnbidragen. Kommittén har för avsikt att i ett kommande betänkande ta upp frågan om indexreglering eller annan form av successiv anpassning av bidragsbeloppen i konsumtionsstödet till pris- eller inkomstutvecklingen. Kommittén förutsätter att barnbidrag och familjetillägg i framtiden justeras så att risk för en urholkning av bidragen på grund av pris- eller inkomstutvecklingen inte behöver uppstå. Det kan härvid, anför utredningen, erinras om att riksdagen förutsatt att kommittén prövar hithörande frågor.

Här kan även nämnas, att kommittén i sitt fortsatta arbete skall behandla vårdbidragsfrågan. I den delen avvaktar kommittén *familjeskatteberedningens* förslag. Sistnämnda utredning har enligt bemyndigande den 29 januari 1965 tillsatts för att inom finansdepartementet överse familjebeskattningen och därmed sammanhängande frågor. Beredningen beräknas enligt vad som uppgivits i riksdagsberättelsen slutföra sitt arbete innevarande år.

Tidigare riksdagsbehandling

Under 1960-talet har årligen i riksdagen väckts ett flertal motioner syftande till en *höjning av barnbidragen* eller andra förbättringar av barnfamiljer-

nas ekonomiska ställning. En utförlig redogörelse för de olika motionsyrkandena och riksdagsbehandlingen av dessa lämnas i ovannämnda betänkande Barnbidrag och familjetillägg (SOU 1967: 52 s. 83).

I motioner till 1967 års riksdag yrkades att de allmänna barnbidragen skulle höjas från 900 kr. till 1 000 kr. per barn och år med giltighet från den 1 juli 1967. I andra motioner yrkades att förslag skulle framläggas 1968 om höjning av de allmänna barnbidragen så att barnfamiljerna dels kompenenserades för prisstegringar och skattehöjningar efter den 1 juli 1965, då de allmänna barnbidragen senast höjdes, dels erhöle en reell förbättring av standarden. Kompensationen för pris- och skatteutvecklingen skulle enligt ett motionspar kräva en ökning av bidragen med 150 kr. från den 1 juli 1968. I sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 3 avstyrkte *andra lagutskottet* motionerna under hänvisning till direktiven för familjepolitiska kommittén och till regeringens planer att genomföra en familjepolitisk reform under budgetåret 1968/69.

Riksdagen har vid flera tillfällen behandlat frågan om höjning av *åldersgränsen för vissa familjepolitiska förmåner*. År 1966 behandlades motioner om höjning av åldersgränsen för bidragsförskott till 18 år. Motionerna har på riksdagens begäran överlämnats till familjepolitiska kommittén (2 LU 1966: 17). Tidigare i år har riksdagen godkänt *andra lagutskottets* utlåtande nr 13, vari behandlas frågan om höjning av åldersgränsen från 16 till 19 år för barnpension från folkpensioneringen. Utskottet erinrade om att samhället på olika sätt försökt trygga försörjningen för barn som helt eller delvis ställts utan ekonomiskt stöd från de personer som normalt har att svara för barnets uppehälle och att andra komponenter i denna politik är bidragsförskottet samt barntilläggen inom socialförsäkringen. För samtliga dessa förmåner gäller 16-årsgränsen. Utskottet anförde vidare bl. a. följande.

Enligt utskottets mening är det inte lämpligt att för en av de angivna stödformerna isolerat höja åldersgränsen 16 år, i synnerhet som denna gräns hänger samman med åldersgränser som uppställts för andra familjepolitiska förmåner och inom familjebeskattningen. Utskottet är alltså inte berett att biträda motionärernas förslag som syftar till lagändring enbart inom folkpensioneringen. Utskottet anser sig emellertid kunna utgå ifrån att sextonårsgränsen kommer att prövas under det reformarbete som pågår inom familjepolitiken och den allmänna pensioneringen.

Utskottet erinrade härefter om familjepolitiska kommitténs och pensionsförsäkringskommitténs arbete. Motionerna föranledde icke någon riksdagens åtgärd.

Utskottet

I de motioner, som behandlas i detta utlåtande, framställs yrkanden som i främsta rummet avser omedelbara ändringar i lagen om allmänna barnbidrag. Vidare framställs ett yrkande om tilläggsdirektiv i visst avseende till familjepolitiska kommittén. Statsutskottet behandlar i sitt utlåtande nr

101 proposition nr 42 om ökat ekonomiskt stöd åt barnfamiljer. I samma utlåtande behandlar statsutskottet vissa allmänna frågor rörande den framtida familjepolitiken.

I två av de av andra lagutskottet behandlade motionsparen, I: 280 och II: 345 samt I: 679 och II: 870, yrkas att de allmänna barnbidragen skall höjas med 100 kr. till 1 000 kr. per barn och år från den 1 juli 1968.

I ovannämnda proposition läggs fram förslag till en familjepolitisk reform som syftar till att bereda barnfamiljer med lägre inkomster och familjer med flera barn ett förstärkt ekonomiskt stöd, vilket utformas så att det också medverkar till att höja familjernas bostadsstandard. Stödet ges formen av ett statligt bidrag, som i huvudsak anknyts till bostaden. Vidare kan kommunerna få statsbidrag till kompletterande bostadstillägg för barnfamiljer med särskilt höga hyror.

Föredraganden anför i propositionen bl. a., att de resurser som samhället nu kan disponera för ett ökat familjestöd bör sättas in på de grupper av barnfamiljer där stödbehovet är störst. En höjning av de nuvarande barnbidragen skulle begränsa möjligheterna att ge ett kraftigt stöd åt dessa grupper. Föredraganden förordar därför, att de nuvarande allmänna barnbidragen behålls oförändrade. Genom selektiva åtgärder, anför föredraganden, kan man sätta in en långt större förstärkning av det ekonomiska familjestödet till de barnfamiljer som har de största ekonomiska svårigheterna på grund av barnens försörjning. Den bedömning som sålunda redovisats har varit bestämmande för inriktningen av det ökade stöd till barnfamiljer som föreslås i propositionen.

Utskottet — som inte har att taga ställning till de konkreta förslag som framläggs i propositionen — delar den uppfattning som föredraganden givit uttryck åt i fråga om inriktningen av ett ökat stöd till barnfamiljerna. Det kan visserligen finnas skäl för en uppräknig av barnbidragen såväl på grund av ökade levnadskostnader som med hänsyn till intresset att bereda alla barnfamiljer del i den allmänna standardstegringen. De resurser som nu står till förfogande för ökat familjepolitiskt stöd är emellertid begränsade. Vid den avvägning som till följd härav måste göras mellan olika angelägna reformer anser utskottet att det ökade stödet bör koncentreras till de mest behövande familjerna, som därigenom kan få en verklig lättnad i sin försörjningsbörda. Utskottet kan på grund av det anförda inte biträda motionsyrkandena om höjning av barnbidragen från halvårsskiftet.

I motionerna I: 280 och II: 345 behandlas även frågan om de allmänna barnbidragens värdebeständighet. Motionärerna vill att barnbidragen skall indexregleras från den 1 juli 1968.

Utskottet får erinra om att barnbidragen hittills ansetts böra höjas genom särskilda beslut. Utskottet är för närvarande inte berett att frånträda denna ståndpunkt. Det finns emellertid anledning erinra om att familjepolitiska kommittén kommer att behandla den här aktuella frågan.

I motionerna I: 685 och II: 879 framhålls, att ett flertal familjepolitiska förmåner upphör då barnet uppnår 16 års ålder och att detta medför att den ekonomiska situationen särskilt för familjer med låga inkomster i många fall avsevärt försämras i och med att barnen uppnår nämnda ålder. En mera successiv avtrappning av förmånerna synes enligt motionärernas mening eftersträvansvärd. Motionärerna vill att familjepolitiska kommittén i tilläggsdirektiv skall ges i uppdrag att i enlighet med synpunkterna i motionerna undersöka möjligheterna till en annan avvägning av samhällets stöd till barnfamiljerna.

Riksdagen har under de senaste åren vid flera tillfällen haft att pröva frågan om sextonårsgränsen för olika familjepolitiska förmåner. Tidigare i år har riksdagen behandlat motioner om höjning av åldersgränsen för barnpension från folkpensioneringen från 16 till 19 år. Andra lagutskottet uttalade i sitt utlåtande att man kunde utgå från att sextonårsgränsen kommer att prövas under det reformarbete som pågår inom familjepolitiken och den allmänna pensioneringen. Det finns enligt utskottets mening anledning anta, att även det problem, som tas upp i de nu aktuella motionerna, kommer att bli föremål för prövning i det fortsatta utredningsarbetet på nämnda områden. Här må också hänvisas till det arbete som bedrivs av familjeskattebedröningen, vilket arbete beräknas avslutas innevarande år. Med hänsyn till det anförda finns det enligt utskottets mening inte skäl till något riksdagens initiativ i anledning av motionsyrkandet.

Utskottet hemställer,

A. att följande motioner, nämligen I: 280 och II: 345 samt I: 679 och II: 870, samtliga motioner såvitt angår höjning av de allmänna barnbidragen, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

B. att följande motioner, nämligen I: 280 och II: 345 samt I: 679 och II: 870, samtliga motioner såvitt angår indexreglering av de allmänna barnbidragen, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

C. att motionerna I: 685 och II: 879 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 maj 1968

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Strand (s), Hübinette (h), fru Hamrin-Thorell (fp), herrar Dahlberg (s)*, Wanhainen (s)*, Ivar Andersson (s) och Blom (fp)*;

från a n d r a kammaren: fru Ekendahl (s), herrar Gustavsson i Alvesta (cp)*, Johansson i Södertälje (s), Wiklund i Stockholm (fp)*, fru Svensson (s)*, herrar Jonsson (fp), Göransson (s) och Carlshamre (h).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

Vid utskottets hemställan under A

av fru *Hamrin-Thorell* (fp), herrar *Blom* (fp), *Gustavsson* i Alvesta (cp), *Wiklund* i Stockholm (fp) och *Jonsson* (fp), vilka ansett,

a) att det avsnitt i utskottets yttrande som börjar på s. 8 med orden »Föredraganden anför» och slutar med »från halvårsskiftet» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet — som inte har att taga ställning till de konkreta förslag som framläggas i propositionen — delar uppfattningen att en förstärkning av det ekonomiska familjestödet till de barnfamiljer som har de största ekonomiska svårigheterna på grund av barnens försörjning måste ske. Utöver de förbättringar som genomförs i enlighet med ovan nämnda proposition är en höjning av de allmänna barnbidragen motiverad. Utskottet förordar detta mot bakgrund av förhållandet att bidragens nivå inte höjts sedan den 1 juli 1965. Prisstegringarna under denna period har varit betydande. Den allmänna varuskatten har höjts. Utskottet anser att inflationen inte skall tillåtas minska värdet av barnbidragen. Denna uppfattning är i överensstämmelse med de principer som tillämpats av riksdagen vid tidigare höjningar av barnbidragen.

Utskottet vill sålunda tillstyrka kravet i föreliggande motioner om en höjning av de allmänna barnbidragen med 100 kr. till 1 000 kr. per barn och år från den 1 juli 1968.»

b) att utskottet bort hemställa

»A. att riksdagen med bifall till följande motioner, nämligen I: 280 och II: 345 samt I: 679 och II: 870, samtliga motioner såvitt angår höjning av de allmänna barnbidragen, måtte för sin del antaga följande

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529)
om allmänna barnbidrag

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 26 juli 1947 om allmänna barnbidrag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

För barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, skall av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran utgå allmänt barnbidrag med 900 kronor om året i enlighet med vad nedan närmare stadgas.

För barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, skall av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran utgå allmänt barnbidrag med 1 000 kronor om året i enlighet med vad nedan närmare stadgas.

Allmänt barnbidrag — — — — — i riket.

—————

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1968.»

Särskilt yttrande

av fru *Hamrin-Thorell* (fp), herrar *Blom* (fp), *Gustavsson* i Alvesta (cp), *Wiklund* i Stockholm (fp) och *Jonsson* (fp):

I motionerna I: 280 och II: 345 yrkas på indexreglering av det allmänna barnbidraget att träda i kraft från och med den 1 juli 1968. För vår del anser vi att barnbidragen bör bli föremål för indexreglering. Denna indexreglering bör ingå som en del av det förslag till samlad familjepolitisk reform som enligt vår mening bör utarbetas och föreläggas riksdagen. Denna fråga behandlas i statsutskottets utlåtande nr 101, varför vi här avstått från att reservera oss mot utskottets ställningstagande till motionsyrkandet.